

Štefanova ulica 2, 1501 Ljubljana

T: 01 428 40 00

F: 01 428 47 33

E: gp.mnz@gov.si

www.mnz.gov.si

Številka: 024-42/2023/63

Ljubljana, 19. 11. 2024

EVA

GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE

gp.gs@gov.si

ZADEVA: Poročilo o delovanju Delovne skupine vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi četrtega in šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17 in 163/22) in 6. člena Poslovnika Vlade Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 43/01, 23/02 – popr., 54/03, 103/03, 114/04, 26/06, 21/07, 32/10, 73/10, 95/11, 64/12, 10/14, 164/20, 35/21, 51/21 in 114/21) je Vlada Republike Slovenije sprejela naslednji

SKLEP:

- Vlada Republike Slovenije je sprejela Poročilo o delovanju Delovne skupine vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje).
- Vlada Republike Slovenije je ugotovila, da je Delovna skupina vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) po izpolnitvi svoje naloge prenehala z delovanjem.
- Sklep o ustanovitvi Delovne skupine vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) št. 00405-6/2023/5 z dne 4. 5. 2023, spremenjen s sklepom št. 00405-6/2023/14 z dne 14. 12. 2023 in sklepom št. 00405-6/2023/18 z dne 19. 6. 2024, preneha veljati.

Številka:

V Ljubljani, dne

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Poročilo o delovanju Delovne skupine vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje)

Prejemniki:

- Ministrstvo za notranje zadeve
- Policija
- Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

- Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
- Ministrstvo za zdravje
- Ministrstvo za pravosodje
- Ministrstvo za digitalno preobrazbo
- Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
- Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije
- Center za informiranje, sodelovanje in razvoj nevladnih organizacij (CNVOS)
- člani Delovne skupine vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje)

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

/

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Helga Dobrin, državna sekretarka, Ministrstvo za notranje zadeve
- mag. Robert Ferenc, namestnik generalnega direktorja policije, Policija

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

/

4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:

/

5. Kratek povzetek gradiva:

Vlada Republike Slovenije je na podlagi sklepa št. 00405-6/2023/5 z dne 4. 5. 2023 ustanovila Delovno skupino vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje). Delovna skupina je po izpolnitvi svoje naloge iz točke II sklepa o ustanovitvi delovne skupine poročala Vladi Republike Slovenije in prenehala s svojim delovanjem.

6. Presoja posledic za:

a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (–) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki	Znesek za tekoče leto (t)		Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:	
/	
8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:	
Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na: <ul style="list-style-type: none"> - pristojnosti občin, - delovanje občin, - financiranje občin. 	NE
Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje: <ul style="list-style-type: none"> – Skupnosti občin Slovenije SOS: NE – Združenju občin Slovenije ZOS: NE – Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE 	
9. Predstavitev sodelovanja javnosti:	
Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:	NE
10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	NE
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE
Boštjan Poklukar minister	

PRILOGA:

Delovna skupina vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje)

POROČILO O DELOVANJU

V svetu in tudi v Sloveniji je kljub prizadevanjem pristojnih institucij zaznan porast različnih oblik nasilja. To se vedno pogosteje tudi seli ali začne v spletnem okolju. Preprečevanje in ustrezna obravnava vseh vrst nasilja (nasilje v družini, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) in zagotavljanje varnega okolja je zato ena izmed ključnih prioritete Vlade Republike Slovenije, Ministrstvo za notranje zadeve pa ima, kot nosilni steber notranje varnosti s svojim organom v sestavi – Policijo, pri obravnavi nasilja največkrat ključno vlogo.

Da bi ugotovili, ali je Republika Slovenija pri preprečevanju, zaznavanju, obravnavi in nenazadnje pregonu vseh vrst nasilja ter ustrezni zaščiti žrtev nasilja uspešna in kaj se da nadgraditi, je Vlada Republike Slovenije na podlagi sklepa št. 00405-6/2023/5 z dne 4. 5. 2023 ustanovila Delovno skupino vlade za preučitev stanja učinkovitosti obravnave primerov vseh vrst nasilja (nasilje v družini, femicid, spolne zlorabe žensk in otrok, medvrstniško nasilje) (v nadaljevanju: delovna skupina), v kateri so poleg predstavnikov Ministrstva za notranje zadeve in Policije sodelovali tudi predstavniki ministrstev za vzgojo in izobraževanje, za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, za zdravje, za pravosodje, za digitalno izobrazbo, Vrhovnega državnega tožilstva in civilne družbe.

Delovna skupina se je v letu in pol svojega delovanja sestala na osmih rednih sejah. Pri obravnavah ožjega dela tematike je delo delovne skupine potekalo na delovnih sestankih skupine posameznih resorjev na ravni strokovnih služb oziroma korespondenčno. Seje delovne skupine so potekale v prostorih Ministrstva za notranje zadeve, ki je delovni skupini zagotavljalo administrativno in tehnično podporo.

Delovna skupina na podlagi svojih nalog, ki so opredeljene v sklepu vlade, tako predlaga nekaj ukrepov in priporočil, ki so zapisani v nadaljevanju. Priporočila, ki so medresorsko usklajena, izhajajo iz dosedanjih razprav, predlogov in pobud članov delovne skupine, kot tudi širše.

Naloge delovne skupine:

1. identifikacija ukrepov za zagotovitev učinkovitega in usklajenega delovanja policije in drugih pristojnih institucij pri obravnavi konkretnih primerov nasilja,
2. priprava izhodišč za morebitne spremembe in dopolnitve normativnih podlag na področju prekrškovnega in kazenskega materialnega in procesnega prava,
3. identifikacija novih oblik nasilja, povezanih s priseljevanjem, in s tem povezanih izzivov pri obravnavi nasilja,
4. krepitev zaupanja v državne institucije in spodbujanje k prijavi nasilja,
5. priprava izhodišč za posodobitev izobraževanj in usposabljanj kandidatov za policiste, aktivnih policistov in drugih deležnikov, ki sodelujejo v procesu obravnave primerov nasilja.

1. Naloge delovne skupine so, kot je razvidno, razdeljene v pet vsebinskih sklopov. **Prvi sklop** se nanaša na oceno ustreznosti obravnave konkretnih primerov nasilja. Članstvo delovne skupine je bilo pozvano k identifikaciji morebitnih pomanjkljivosti v praksi in k razmisleku o oblikovanju priporočil za možne izboljšave. Poudarek je bil dan policijski obravnavi primerov nasilja in usklajenosti njenega delovanja z vsemi ostalimi deležniki. Cilj naloge je bil oblikovanje priporočil za morebitno učinkovitejšo obravnavo konkretnih primerov, tako v smislu odkrivanja primerov nasilja in pregona storilcev, kot tudi v smislu ustrezne zaščite žrtev nasilja.

Delovna skupina na podlagi prve naloge – **identifikacija ukrepov za zagotovitev učinkovitega in usklajenega delovanja policije in drugih pristojnih institucij pri obravnavi konkretnih primerov nasilja** – podaja naslednja priporočila:

Ministrstvo za notranje zadeve, Policija

- Intenzivirati povezovanje z vzgojno-izobraževalnimi zavodi (v nadaljevanju: VIZ) (delavnice, predavanja, strokovni prispevki) ter posredovati priporočila in nasvete, še posebej ob novih pojavnih oblikah nasilja (grožnje).
- Implementirati ugotovitve in predloge Delovne skupine policije za proučitev učinkovitosti obravnave nasilja v družini (imenovana oktobra 2022) v obravnavo konkretnih primerov nasilja v družini in v izobraževalne procese v policiji.
- Z namenom učinkovite zaščite žrtev nasilja v družini vzpostaviti tehnične rešitve za doslednejše avtomatizirano beleženje in spremljanje dnevnega nadzora nad izrečenimi ukrepi prepovedi približevanja.
- Intenzivirati sodelovanje z zunanjimi deležniki, ki so neposredno vključeni in pristojni za ukvarjanje z medvrstniškim nasiljem (mediji, NVO, svetovalni centri) – izvedba periodičnih sestankov s prenosom ugotovitev in dotedanjih praks.
- Na športnih prireditvah intenzivirati sodelovanje s klubi in športnimi društvi, Nogometno zvezo Slovenije ter ostalimi panožnimi zvezami s področja športa.
- Opredeliti način učinkovitega medsebojnega obveščanja Policije in VIZ ob zaznavi dogodkov, ki bi lahko ogrozili otroke, mladostnike in zaposlene v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.
- **Protokol obveščanja in ukrepanja v primeru grožnje vzgojno-izobraževalnim zavodom**
Protokol so pripravile strokovne službe Policije, Ministrstva za notranje zadeve ter Ministrstva za vzgojo in izobraževanje s sodelovanjem zunanjih strokovnjakov.
- Opraviti posvet o aktualni problematiki medvrstniškega nasilja v Republiki Sloveniji, ki bo namenjen izmenjavi mnenj in stališč, ter pripraviti akcijski načrt ministrstva za obvladovanje medvrstniškega nasilja s posebnim poudarkom na sistemskem usmerjanju in nadzoru policije na tem področju.
- **Akcijski načrt MNZ in Policije za preprečevanje in obravnavo medvrstniškega nasilja**
Glavni namen akcijskega načrta je, da se Policiji in drugim pristojnimi službam v ministrstvu določijo glavne smernice njihovega delovanja, skupaj z obveznim vključevanjem oziroma pozivanjem k sodelovanju drugih pristojnih institucij ter določanjem izboljšav s predlogi za spremembo normativne ureditve tega področja. Na eni strani se osredotoča na preventivno delovanje in ozaveščanje, na drugi strani pa na ukrepanje.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

- Krepiti avtonomijo učiteljev v VIZ z usposabljanji in razvijanjem veščin za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja.
- Proučiti možnost umestitve Protokola ob zaznavi in obravnavi nasilja in Protokola za ravnanje ob zaznavi in obravnavi spolnega nasilja in spolnega nadlegovanja v sistemski okvir zaznave in obravnave medvrstniškega nasilja v VIZ.
- Krepiti podporne točke v VIZ z namenom razvijanja zaupanja in povečanja možnosti zaznave, prijav in obravnave nasilja (strokovni sodelavci, šolska svetovalna služba).
- Proučiti možnost za vzpostavitev strukturirane podpore ravnateljem in ostalim deležnikom (strokovnim delavcem) v VIZ v konkretnih primerih nasilja.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- Vzpostaviti stalno medresorsko delovno telo za obravnavo problematike nasilja v družini ter nasilja nad ženskami in konzultacije, ki bo sestavljena iz predstavnikov relevantnih resorjev in drugih pristojnih organov, NVO ter strokovnjakov s področja preprečevanja nasilja v družini in nasilja nad ženskami.
- Vzpostaviti regijske multidisciplinarne time z deležniki iz vladnega in nevladnega sektorja za obravnavo pojavnih oblik nasilja z namenom večjega ozaveščanja in boljšega operativnega delovanja vseh (v sodelovanju s Skupnostjo centrov za socialno delo Slovenije - SCSD).

Ministrstvo za zdravje

- Krepiti kompetence zdravstvenih delavcev in sodelavcev za prepoznavo in ukrepanje ob nasilju v družini (otroci, ženske, starejše osebe) in vseh drugih ranljivih skupin ter razumevanje njegovih kompleksnih posledic (v sodelovanju z Zbornica-Zveza, ZZS in NIJZ).
- Pregledati in prenesti dobre prakse za povečanje odzivnosti zdravstvenih delavcev in sodelavcev v okviru udeležbe na multidisciplinarnih timih (vabljenje on-line in v živo, usklajevanje in organiziranje sestankov v okviru delovnega časa zaposlenih) (v sodelovanju s CSD-ji in NIJZ).

Ministrstvo za pravosodje

- Vzpodbujati nadaljnja izobraževanja državnih tožilcev in sodnikov glede obravnavanja kaznivih dejanj z elementi nasilja, posebej znotraj družine in kaznivih dejanj, ki jih izvršujejo mladoletniki.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo

- Pripraviti priročnik z navodili za otroke, starše in učitelje o prepoznavanju, obvladovanju in ukrepanju ob spletnem medvrstniškem nasilju.
 - **Priročnik za šole – Spletno nasilje: prepoznavanje, obvladovanje in ukrepanje**
Priročnik o spletnem nasilju so pripravili na Fakulteti za družbene vede v okviru projekta Center za varnejši internet, Točke osveščanja o varni rabi interneta Safe.si v sodelovanju s SCSD, Policijo in Inšpektoratom republike Slovenije za šolstvo.

- 2. Drugi sklop** nalog delovne skupine se nanaša na identifikacijo morebitnih pomanjkljivosti normativne ureditve na področju prekrškovnega in kazenskega materialnega in procesnega prava, ravno tako izhajajoč iz ugotovitev vseh vpletenih deležnikov na podlagi obravnave preteklih konkretnih primerov. Cilj naloge je bil priprava izhodišč za morebitne spremembe in dopolnitve normativnih podlag, ki bodo poleg na spoznanjih iz prakse, temeljila tudi na do sedaj opravljenih evalvacijah obstoječih normativnih podlag, na ugotovitvah nadzorne dejavnosti in na ugotovitvah izvedenih ciljno raziskovalnih projektov. Delovna skupina je pri tem obravnavala tudi nekatera v preteklosti izpostavljena, tematsko zahtevna vprašanja, kot na primer vprašanje odgovornosti otrok za kazniva dejanja, vprašanje ustreznosti obravnave mladoletnih storilcev kaznivih dejanj, vprašanje oprostitve dolžnosti pričevanja, ko je žrtev kaznivega dejanja otrok, in podobno.

Delovna skupina na podlagi druge naloge – **priprava izhodišč za morebitne spremembe in dopolnitve normativnih podlag na področju prekrškovnega in kazenskega materialnega in procesnega prava** – podaja naslednja priporočila:

Ministrstvo za notranje zadeve, Policija

- Upoštevajoč izhodišča evalvacijske delovne skupine veljavnega Zakona o varstvu javnega reda in miru (ZJRM-1), izsledke raziskovalnega poročila Inštituta za kriminologijo o umestitvi prekrška nasilje v družini v ZJRM in ugotovitve iz nadzorne dejavnosti MNZ nad izvajanjem nalog in pooblastil policije na področju nasilja v družini, v okviru priprave novega predpisa (ZJRM) in morebitne novelacije obstoječih predpisov Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) optimizirati določbe, ki opredeljujejo prekršek nasilja v družini na način, da se zagotovi jasna razmejitev med prekrškom in kaznivim dejanjem ter opravi razmislek o določitvi dodatnih ukrepov za zaščito žrtev nasilja v družini in ukrepov na področju dela s povzročitelji nasilja.
- Pripraviti spremembe in dopolnitve ZNPPol v delu, ki se nanaša na izrek prepovedi približevanja (60. in 61. člen) in prepovedi udeležbe na športnih prireditvah (62. člen) z namenom učinkovitejše zaščite žrtev nasilja v družini in zagotavljanja varnosti na športnih prireditvah.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

- Proučiti možnost systemske normativne vzpostavitve pregleda osebnih predmetov učencev z namenom preprečevanja nasilja in zagotavljanja varnosti v VIZ.
- Z namenom krepitve varnega in spodbudnega šolskega okolja proučiti potrebo po spremembah in dopolnitvah normativnih podlag, ki urejajo opravljanje in financiranje vzgoje in izobraževanja, osnovnošolsko izobraževanje ter inšpekcijski nadzor na področju šolstva.

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- Posodobiti 27. člen Zakona o preprečevanju nasilja v družini (ZPND) glede obsega dodelitve brezplačne pravne pomoči na način, da bo vključeval vse postopke (ne le po ZPND in zakonu, ki ureja družinska razmerja, kadar je to po mnenju CSD-jev potrebno).
- Z namenom spreminjanja nasilnega vedenja proučiti možnosti zakonskih sprememb v zvezi z obvezno udeležbo povzročitelja nasilja v specializiranih programih.
- Proučiti možnosti vključitve dodatnih zaščitnih ukrepov za žrtve nasilja v družini v okviru predpisov s področja delovnega prava in s področja Družinskega zakonika ter pregledati pravne podlage glede obveščanja žrtve o pridržanju in izpustitvi povzročiteljev ter proučiti možnosti izboljšav.

- Izboljšati sistemsko ureditev na način, da se zagotovi največjo korist otrok v postopkih odločanja o varstvu in vzgoji, vključujoč spremembo zakonodaje v zvezi z določitvijo, da se v primeru nasilja v družini ne odloča o zaupanju otroka v skupno varstvo in vzgojo, ter poučiti možnost spremembe zakonodaje, po kateri bi lahko sodišče ob odločanju o varstvu in vzgoji otroka hkrati odločilo tudi o tem, da eden od staršev samostojno odloča o nekaterih vprašanjih, ki bistveno vplivajo na otrokov razvoj (izbira vrtca, prijava bivališča, izdelava osebnih dokumentov) (v sodelovanju z MP).
- Zagotoviti pravno varnost javnim uslužbencem, ki so žrtve nasilja zaradi neposredne povezave z delom, ki ga opravljajo v okviru javne službe s spremembo Zakona o javnih uslužbencih (v sodelovanju z MJU).

Ministrstvo za pravosodje

- Proučiti možnost dopolnitve tretjega odstavka 176. člena Kazenskega zakonika (KZ-1) z opredelitvijo izjem inkriminacije ravnanja z vsebinami, ki prikazujejo spolne zlorabe otrok na internetu (delovanje internetne prijave točke v podporo naznanitvam primerov zlorab, odstranjevanju takih vsebin s spleta in preiskavi primerov zlorab).
- Proučiti možnost za opredelitev femicida ali širše intimno-partnerskega umora z opredelitvijo izrecnejših kvalifikatornih okoliščin v kaznivem dejanju umora ali pa kot posebnega kaznivega dejanja.
- V okviru priprav nadaljnjih sprememb in dopolnitev Zakona o kazenskem postopku (ZKP) proučiti določbe o pooblastilih in ukrepih policije v predkazenskem postopku z vidika prilagoditve sodobnim tehnologijam in izvedbenim oblikam kaznivih dejanj, z namenom učinkovitega odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj ter pregona njihovih storilcev, ob upoštevanju najnovejše sodne prakse mednarodnih sodišč ter ustavnosodne presoje Ustavnega sodišča Republike Slovenije, pri čemer je potreba zagotavljati višjo raven varstva glede posegov v človekove pravice osumljencev ali celo tretjih oseb na področjih predkazenskih in kazenskih postopkov, kot izhaja iz:
 - zadnjih odločb Ustavnega sodišča Republike Slovenije (Odločba US RS, št. U-I-144/19, 1. 12. 2022, Odločba US RS, št. U-I-144/19, 6. 7. 2023 in Odločba US RS, št. U-I-33/23, 16. 5. 2024),
 - sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v primeru Škoberne proti Sloveniji, št. 19920/20, 15. 2. 2024 in
 - sodb Sodišča Evropske unije, namreč: Case C-670/22 M.N. (EncroChat), 30. 4. 2024 in Case C-178/22 Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano, 30. 4. 2024.
- Posodobiti kazensko obravnavo mladoletnih storilcev kaznivih dejanj v skladu s priporočili strokovnjakov v okviru projekta *Izboljšanje mladoletniškega kazenskopravnega sistema ter okrepitev izobraževanja in usposabljanja zaporskega osebja v Republiki Sloveniji* z gledišča predloga zakona o mladoletnih storilcih kaznivih dejanj.
- Opraviti širšo strokovno razpravo glede morebitne uveljavitve t. i. elektronskih zapestnic v primerih ukrepa prepovedi približanja (v sodelovanju z MNZ in VDT).
- V okviru obširnejšega predloga sprememb in dopolnitev KZ-1 proučiti tudi možnost za splošnejšo opredelitev novega kaznivega dejanja ali dopolnitev katerega od obstoječih tako, da bodo pokriti vsi poklici oziroma službe, pri katerih do obravnavanih napadov zaradi opravljanja službe lahko pride.
- Pripraviti posvet o ustreznosti ureditve pristojnosti policije pri obravnavi otrok, mlajših od 14 let, ki so storili dejanje z znaki kaznivega dejanja in o ustreznosti ukrepov, ki jih je lahko tak otrok deležen.

- **Posvet »Otrok – zrcalo družbe«**

Center za izobraževanje v pravosodju (CIP) je v sodelovanju z Društvom državnih tožilcev Slovenije in Generalno policijsko upravo aprila 2024 organiziral dvodnevni posvet »Otrok – zrcalo družbe«, na katerem so bila naslovljena tudi vprašanja iz tega priporočila. Na posvetu je imela predstavitev tudi predstavnica CSD in nekateri drugi predstavniki institucij, v katerih se izvršujejo ukrepi, ki jih je lahko deležen tak otrok. Predstavljen je bil tudi vidik ukrepanja ob t. i. amok dogodkih in prispevek o ustreznosti veljavne ureditve.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo

- Normativno urediti institucionalno umeščenost, organizacijsko obliko, obliko delovanja, pogoje za vzpostavitev in delovanje ter financiranje internetne prijavnice točke.

3. **Tretji sklop** nalog delovne skupine se nanaša na identifikacijo morebitnih novih pojavnih oblik nasilja, ki bi lahko bile posledica priseljevanja in s tem povezanih kulturnih razlik (npr. v dojetju odnosa do žensk). Pri obravnavi nasilja deležniki v praksi, kljub povečani problematiki nezakonitega prehajanja državne meje in zaznanemu priseljevanju, novih oblik nasilja, ki bi bile s tem povezane, zaenkrat ne zaznavajo.

Delovna skupina na podlagi tretje naloge – **identifikacija novih oblik nasilja, povezanih s priseljevanjem, in s tem povezanih izzivov pri obravnavi nasilja** – kljub temu podaja naslednji priporočili:

Ministrstvo za zdravje

- Proučiti možnosti izvedbe ukrepov za lažjo premostitev jezikovnih ovir na področju zdravstva (zdravstvene nege) v komunikaciji z ženskami, starejšimi osebami in otroki, ki ne govorijo slovenskega ali angleškega jezika (npr. vključitev medkulturnega mediatorja – [Medkulturni mediator/medkulturna mediatorka | Slovensko ogrodje kvalifikacij \(nok.si\)](#)), saj je s tovrstnimi priseljenci težje vzpostaviti zaupni odnos in varen prostor, v katerem bi lahko spregovorili o izkušnjah z nasiljem in ogroženostjo (v sodelovanju z Zbornica-Zveza in ZZS).
- Pripraviti posvet na temo nasilja nad ranljivimi skupinami žensk v luči systemskega nasilja, kjer bodo posebej izpostavljene dobre in slabe prakse obravnave nasilja nad izbranimi ranljivimi ženskami: migrantkami, porodnicami, ženskami s posebnimi potrebami in starejšimi ženskami (v sodelovanju z Zbornica-Zveza).

- 4. Četrti sklop** nalog delovne skupine se nanaša zlasti na proaktivno preventivno delovanje vseh deležnikov z namenom ozaveščanja javnosti glede ničelne tolerance do kakršnegakoli nasilja, spodbujanja žrtev k prijavi nasilja in krepitev zaupanja v državne institucije.

Delovna skupina na podlagi četrte naloge – **krepitev zaupanja v državne institucije in spodbujanje k prijavi nasilja** – podaja naslednja priporočila:

Ministrstvo za notranje zadeve, Policija

- Nadaljevati z rednimi medijskimi objavami na družbenih omrežjih in spletni strani Policije o pojavnih oblikah, nevarnostih, posledicah in možnostih prijave nasilja.
- Vodstvom, strokovnim delavcem in drugim deležnikom v VIZ predstaviti vsebine s področja aktivnih življenju nevarnih dogodkov (t. i. amok dogodkov), kot so strelski napadi na šolah s poudarkom na vzrokih za tovrstne dogodke, kako prepoznati indikatorje, da morda nekdo razmišlja o izvedbi takšnega napada ali se celo pripravlja na njegovo izvedbo ter kako samozaščitno ravnati, če pride do takšnega napada.

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

- Preučiti možnosti vzpostavitve mehanizma za strokovno podporo svetovalnim delavcem (konzumenti) v VIZ.
- Krepitev programe za otroke, mladostnike in učitelje za preprečevanje duševnih stisk, vključno s preprečevanjem samomorov, samopoškodb in depresije, ki so lahko tudi posledica medvrstniškega nasilja, spolnega nasilja ipd.
- Krepitev programe za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja (krepitev telesne, socialne in duševne dobrobiti otrok in mladostnikov s prenovo učnih načrtov).

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti

- Izvesti raziskavo o prijavah nasilja nad otroki s strani strokovnih delavk in delavcev ter o učinkovitosti sistema prijavljanja.
- Razviti specializirane programe za povzročitelje nasilja v družini in nasilja nad ženskami, programe za otroke in mladostnike, ki povzročajo nasilje nad vrstniki in programe za povzročitelje spolnega nasilja.
- Okrepiti programe psihosocialne pomoči otrokom ter mladostnikom, ki so žrtve nasilja v družini ter razviti programe za pomoč osebam s težavami v duševnem zdravju.
- Zagotavljati trajno delovanje nacionalne 24/7 zaupne, anonimne in brezplačne telefonske linije za pomoč žrtvam vseh oblik nasilja.

Ministrstvo za zdravje

- Nadaljevati redno sofinanciranje programov in projektov, ki obsegajo področje primarne preventive duševnega zdravja otrok, mladostnikov in ranljivih skupin (npr. program To sem jaz, Posvet, Neon – Varni brez nasilja, ISA inštituta (za vrtce, OŠ in SŠ) ter program LOGOUT, Zavoda Nora (za spletno nasilje), ter primera dobre prakse programa razvoja socialnih in čustvenih veščin).

- Nadaljevati sodelovanje z vsemi nevladnimi organizacijami, ki nudijo pomoč, podporo in informacije o katerikoli vrsti nasilja, oblikah pomoči, pravicah in dolžnostih institucij (Društvo za nenasilno komunikacijo, Društvo SOS telefon, varne hiše) pri izvedbi nacionalnih in medijskih kampanj ter posvetov na temo nasilja v intimnopartnerskih odnosih in družini (v sodelovanju z Zbornica-Zveza in ZZS).
- Izvajati *Razvoj programov duševnega zdravja za otroke, mladostnike in mlajše odrasle* v okviru projekta iz Načrta za okrevanje in odpornost (2023-2026) s ciljem nacionalno razširiti programe promocije zdravja in preventive duševnih motenj ter destigmatizacije pri otrocih in mladostnikih, vključno s področjem preventivnega dela z mladostniki oziroma opismenjevanjem na področju duševnega zdravja.
- Ozaveščati zdravstvene strokovnjake in javnost o vseh oblikah nasilja, njegovih vzrokih, posledicah in virih pomoči (npr. objave na spletnih straneh, posveti, obeležitve mednarodnih dni boja proti nasilju) (v sodelovanju z NIJZ, Zbornica-Zveza in ZZS).
- Izvesti programe različnih izobraževanj na temo preprečevanja in obravnave vseh vrst nasilja (v družini, med pacienti, med zaposlenimi) (v sodelovanju z NIJZ, Zbornica-Zveza in ZZS).

Ministrstvo za pravosodje

- Proučiti obstoječe zloženke z informacijami za žrtve kaznivih dejanj in možnost za njihovo poenostavitev.

Ministrstvo za digitalno preobrazbo

- Izvesti nacionalno kampanjo na temo boja proti medvrstniškemu nasilju in sovražnemu govoru na spletu.
 - **Kampanja – Medvrstniško nasilje in sovražni govor na spletu**
 Ob vse pogostejši pojavnosti in intenzivnosti medvrstniškega nasilja in sovražnega govora na spletu je Ministrstvu za digitalno preobrazbo v sodelovanju s strokovnjaki Safe.si, Ministrstvom za notranje zadeve in Policijo, Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje, Ministrstvom za zdravje in NIJZ, Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvom za pravosodje in številnimi drugimi deležniki pripravilo nacionalno kampanjo na temo boja proti medvrstniškemu nasilju in sovražnemu govoru na spletu.

5. **Peti sklop** nalog delovne skupine pa se nanaša na zagotovitev ustrezne strokovne usposobljenosti in kompetenc predstavnikov institucij, ki se ukvarjajo z obravnavo nasilja. Priporočila se nanašajo zlasti na posodobitev izobraževanj in usposabljanj kandidatov za policiste, aktivnih policistov in drugih deležnikov, ki sodelujejo v procesu obravnave primerov nasilja. Delovna skupina namreč ugotavlja, da je v izobraževalnih procesih in procesih usposabljanja posebno pozornost treba nameniti vsebinam za spodbuditev empatičnosti in razumevanja dinamike in okoliščin nasilja v družini, z namenom zagotovitve ustreznega odnosa do žrtev in dosledne izvedbe prvih nujnih ukrepov prvih posredovalcev v konkretnih primerih. V izobraževalnih procesih in procesih usposabljanja je treba posebno pozornost posvetiti tudi vsebinam za spodbuditev razumevanja in tolerantnosti dojemanja različnih spolnih usmerjenosti in drugačnosti na splošno, z namenom zagotovitve ustreznega odnosa in obravnave primerov nasilja, ki temeljijo na diskriminaciji in nestrpnosti ter vsebinam za spodbuditev razumevanja različnosti kultur priseljenih oseb, z namenom prepoznave morebitnih novih pojavnih oblik nasilja in zagotovitve njegove ustrezne obravnave.

V izobraževalnih procesih je treba posebno pozornost nameniti izboljšanju prakse celostne obravnave žrtev spolnega nasilja, spolnih zlorab in prisilnih porok. Krepitev je treba tudi izobraževanja in usposabljanja za zaposlene na policiji, sodiščih, tožilstvih, na področju socialnega varstva, v VIZ, azilnih domovih in integracijskih hišah ter v zdravstvu oziroma za vse zaposlene, ki se pri svojem delu srečujejo s problematiko in žrtvami nasilja v družini in nasilja nad ženskami. Nujno je intenzivirati izobraževanje tako imenovanih prvih posredovalcev, torej vseh tistih, ki imajo možnosti prepoznavati nasilje v začetnih stopnjah in se nanj ustrezno odzvati.

Delovna skupina na podlagi pete naloge – **priprava izhodišč za posodobitev izobraževanj in usposabljanj kandidatov za policiste, aktivnih policistov in drugih deležnikov, ki sodelujejo v procesu obravnave primerov nasilja** – podaja naslednja priporočila:

Ministrstvo za notranje zadeve, Policija

- V izobraževalnih procesih in procesih usposabljanja posebno pozornost posvetiti vsebinam za spodbuditev empatičnosti in razumevanja dinamike in okoliščin nasilja v družini, z namenom zagotovitve ustreznega odnosa do žrtev in dosledne izvedbe prvih nujnih ukrepov prvih posredovalcev v konkretnih primerih (v sodelovanju z drugimi deležniki).
 - **Priročnik za prepoznavanje in obravnavo nasilja v družini: Skupaj proti nasilju**
Priročnik, ki ga je pripravila Policija (Uprava kriminalistične policije, Oddelek za mladoletniško kriminaliteto) in je namenjen tako laični kot tudi strokovni javnosti, je nastal z namenom boljšega razumevanja obravnave nasilja v družini ter ozaveščanja o tej temi, kot tudi iskanju rešitev za njegovo dolgoročno preprečevanje.
- V izobraževalnih procesih in procesih usposabljanja posebno pozornost posvetiti vsebinam za spodbuditev razumevanja in tolerantnosti dojemanja različnih spolnih usmerjenosti in drugačnosti na splošno, z namenom zagotovitve ustreznega odnosa in obravnave primerov nasilja, ki temeljijo na diskriminaciji in nestrpnosti (k sodelovanju pritegniti tudi zunanje deležnike, npr. skupnost LGBTQ+ idr.) (v sodelovanju z drugimi deležniki).
- V izobraževalnih procesih in procesih usposabljanja posebno pozornost posvetiti vsebinam za spodbuditev razumevanja različnosti kultur priseljenih oseb, z namenom prepoznave morebitnih novih pojavnih oblik nasilja in zagotovitve njegove ustrezne obravnave (v sodelovanju z drugimi deležniki).

Ministrstvo za zdravje

- Proučiti možnost, da se ob podaljšanju licenc na področju zdravstva uvede obvezno izobraževanje zdravstvenih delavcev in sodelavcev za prepoznavo in ukrepanje ob vseh vrstah nasilja (v sodelovanju z Zbornica-Zveza in ZZS).
- Področja obvladovanja vseh vrst nasilja vključiti (oziroma povečati obseg vsebin) v študijske programe bodočih zdravnikov, medicinskih in zdravstvenih delavcev ter jih natančneje seznaniti s problematiko nasilja, z načini obravnave in ukrepanja (praktični pristopi, igre vlog, študije primerov ipd.) (v sodelovanju z NIJZ, Zbornica-Zveza, ZZS in MVZI).
- Pripraviti in izvesti pilotne projekte multiprofesionalnega in medpoklicnega usposabljanja ter sodelovanja v posameznih zdravstvenih zavodih za učinkovito preprečevanje nasilja (deeskalacija agitiranih pacientov in svojcev, nenasilna komunikacija, konstruktivno reševanje konfliktov, protokoli za obravnavo nasilja) (v sodelovanju z Zbornica-Zveza in ZZS).
- Pripraviti evalvacije in protokole strokovnih dokumentov prepoznavanja in obravnave različnih vrst nasilja (v sodelovanju z Zbornica-Zveza, ZZS in NIJZ).

Ministrstvo za pravosodje

- Vzpodbujati nadaljnja usposabljanja sodnic in sodnikov glede prednosti in koristi uporabe prilagojenih prostorov za zaslišanje otrok in zaslišanje preko videokonference pri odraslih žrtvah nasilja (v sodelovanju s CIP).

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje

- Prenoviti pedagoške študijske programe, kjer naj se posebna pozornost nameni spremljanju potrebam in ugotovljenim pomanjkljivostim v trenutnem izobraževalnem procesu (pomanjkanje avtoritete učiteljev, prepoznavna vseh vrst nasilja in ukrepanje ob ugotovljenem nasilju, problematika nasilja staršev in učencev nad učitelji itd.).

V času delovanja delovne skupine so posamezni resorji že pristopili k realizaciji nekaterih izoblikovanih priporočil. Pri že realiziranih priporočilih je dodan opis načina izvedbe njihove realizacije.

Delovna skupina je po izpolnitvi svoje naloge iz točke II sklepa o ustanovitvi delovne skupine poročala Vladi Republike Slovenije in prenehala s svojim delovanjem.